

Valtuustoaloite 28.5.2025 - Nuorten hoivaajien tukeminen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella - Saarinen Ninni ym.
4556/00.02.04.00/2025

Aluehallitus 12.05.2026 § 114

Lisätiedot

Sosiaalipalvelujen toimialuejohtaja Hannele Komu
hannele.komu@siunsote.fi
Puh. 013 330 6692

Terveyspalvelujen toimialuejohtaja Susanna Wilen
susanna.wilen@siunsote.fi
Puh. 013 330 4042

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus antaa aluevaltuustolle alla olevan vastauksen valtuustoaloitteeseen, ja esittää että aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Päätös

Hyväksyttiin.

Selostus

Valtuutettu Ninni Saarisen ym. jättämässä valtuustoaloitteessa edellytetään, että Siun sote varmistaa koko henkilöstönsä riittävän osaamisen tunnistamaan nuoret hoivaajat ja ohjaamaan heidät tuen piiriin, tarvittaessa ulkoisia koulutuksia hankkimalla. Lisäksi aloitteessa edellytetään hyvinvointialueella varmistettavan, että nuorten hoivaajien tunnistamiseen ja palvelutarpeen arviointiin kehitetty toimintamalli on systemaattisesti käytössä, jotta aikuisen sairauden tai vamman diagnoosin yhteydessä kartoitetaan myös hänen perhetilanteensa. Edelleen aloitteessa todetaan, että toimintamallin lisäksi järjestöjen rooli nuorten hoivaajien sekä heidän perheiden tukena ja apuna tulee tunnistaa sekä varmistaa heidän ohjautumisensa järjestöjen palvelujen piiriin.

Alla oleva vastaus on valmisteltu sosiaalipalvelujen ja terveyspalvelujen toimialueiden yhteistyönä.

Siun soten perhepalvelujen osalta palvelutarpeen arvioinnissa kartoitetaan aina koko perheen tilanne, jolloin aloitteessa kuvatun kaltainen perhetilanne, jossa nuori toimii joko hoivaajana tai muutoin kuormittuu perheenjäsenen sairastumisesta, tulee huomioiduksi. Palvelutarpeen arvioinnin pohjalta ohjataan lapselle tai nuorelle tilanteen vaatima tuki, samoin kun mahdollisesti muulle perheelle. Lapsi elää aina

perhesysteemissä, jossa kaikkien hyvinvointi ja siihen vaikuttavat tekijät heijastuvat myös muihin perheenjäseniin eli myös lapseen.

Perhepalvelujen palvelutarpeen arviointi turvaa sen, että lapsi ja koko perhe tulevat huomioiduiksi omine tuen tarpeineen ja ohjautuvat heille tarpeenmukaisesti palveluihin. Lisäksi kartoitetaan perheen verkostot ja verkostojen mahdollisuus tuen antamiseen. Verkostot voivat olla muita palvelu-/viranomaisverkostoja mutta myös perheen lähipiiriin kuuluvia läheisiä. Henkilöstön osaamisen varmistaminen on aina tärkeää ja nuorten hoivaajien tunnistaminen otetaan huomioon.

Siun soten somaattisessa erikoissairaanhoidossa nuorten hoivaajien tunnistaminen vaihtelee erikoisaloittain. Selvityksen mukaan asia tulee parhaiten huomioiduksi syöpäkeskuksessa, missä on kehitetty toimintamalli, jossa perheen alaikäisistä lapsista kysytään systemaattisesti kaikilta uusilta, syöpäkeskukseen tulevilta potilailta jo esitietolomakkeella. Jos perheessä on alaikäisiä lapsia, syöpäkeskuksen henkilökunta tiedottaa asiantuntijahoitajaa ja hän käy esittäytymässä perheenjäsenelle, joka sairastaa ja sopii ensimmäisen tapaamisen perheen kanssa. Kaikkien perheiden kanssa on vähintään yksi tapaamiskerta, tarvittaessa niitä voi olla useampiakin. Asiantuntijahoitaja voi tavata lapset erikseen tai koko perhe voi olla tapaamisella mukana. Asiantuntijahoitaja voi käyttää Lapset puheeksi- toimintamallia keskusteluissa. Asiantuntijahoitajalla on käytettävissään alueellinen yhteistyöverkosto, ja hän voi ottaa suoraan yhteyttä (perheen luvalla) lapsen asioissa koululle, neuvolaan tai muihin yhteistyötahoihin.

Syöpäkeskuksen toimintamallia on esitelty kansallisesti ja se on kirjattu osaksi hyviä käytänteitä Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö Itlan julkaisuun "Vakavasti sairastuneen psykososiaalinen tuki - Katsaus tutkimuksen ja interventioihin". Innokylän sivuilta löytyy myös toimintamalli "Vakava sairaus perheessä - psykososiaalisen tuen toimintamalli", jota Siun soten Syöpäkeskuksesta on oltu luomassa. Syöpäkeskuksessa on yllä mainitun lisäksi työn alla toimintamalli nuorten aikuisten tukemiseksi sairauden eri vaiheissa. Toimintamallin luomisessa tehdään yhteistyötä paikallisen syöpäyhdistyksen sekä muiden Siun soten yksiköiden kanssa.

Muilla somaattisilla erikoisaloilla ei vastaava toiminta ole yhtä systemaattista. Terveyspalvelut ottavat kuitenkin tämän aiheen keskusteluun johtotiimissä ja jalkauttavat syöpäkeskuksen mallia sopivasti soveltaen myös muille erikoisaloille.